МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА
Україна, 54003, м. Миколаїв, вул. Котельна 2
ЄДРПОУ: 37992250
e-mail: mku.osvita@gmail.com
+38 (050) 394 72 87;
0 800 400 557
www.mku.edu.ua

PYLYP ORLYK INTERNATIONAL CLASSICAL UNIVERSITY
2, Kotelna Street, *Mykolaiv*, 54003, Ukraine
EDPNOY: 37992250
e-mail: mku.osvita@gmail.com
+38 (050) 394 72 87;
0 800 400 557
www.mku.edu.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ПЗВО
МКУ ім.. П. Орлика
_____ Наталя Євдокимова
28.08.2025 р.

ІНСТРУКЦІЯ

з охорони праці
№ 24 -ІОП

Термін дії - 3 роки

м. Миколаїв 2025 р.

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 24 ІОП

ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ БІБЛІОТЕКИ
(бібліотекаря, бібліографа)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дана інструкція для працівника бібліотеки (бібліотекаря, бібліографа) є нормативним документом, що містить обов'язкові для дотримання працівником вимоги з охорони праці при виконання ним робіт, визначених його функціональними обов'язками на даному робочому місці.

1.2. До роботи працівником бібліотеки (бібліотекаря, бібліографа) допускаються після вивчення даної інструкції особи, які пройшли попередній медичний огляд, встановлений курс навчання за даною професією, а при необхідності стажування протягом 2-15 змін під керівництвом досвідчених працівників, пройшли вступний та первинний (на робочому місці) інструктажі з питань охорони праці, пожежної безпеки, інструктаж і перевірку знань з електробезпеки.

1.3. В процесі роботи працівник бібліотеки (бібліотекаря, бібліографа) проходить повторний інструктаж на робочому місці 1 раз в 6 місяців.

1.4. Робоче місце працівника бібліотеки повинно бути забезпечене необхідним обладнанням та утримуватись у чистоті, при необхідності працівнику бібліотеки (бібліотекарю, бібліографу) видається безоплатно спецодяг та спецвзуття.

1.5. При виконанні робіт на даному робочому місці має місце вплив таких шкідливих факторів:

- ураження електричним струмом;
- травмування колючими та ріжучими предметами.

1.6. Працівник має право відмовитись від дорученої роботи, не пов'язаної з його прямими обов'язками, якщо створилась небезпечна для його життя ситуація, або для людей, які його оточують, і навколишнього середовища.

Працівник бібліотеки зобов'язаний:

1.7. Дотримуватись Правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.8. Утримувати в чистоті робоче місце.

1.9. Застосовувати спецодяг та засоби індивідуального захисту.

1.10. Періодично проходити медичне обстеження.

1.11. Виконувати тільки ту роботу за якою пройдено інструктаж з охорони праці і до якої допущені.

1.12. Бережливо відноситись до устаткування і обладнання та використовувати його за призначенням.

1.13. При виявленні будь-яких несправностей обладнання, повідомити про це керівництво і до усунення неполадок до роботи не приступати.

1.14. Знати і виконувати вимоги нормативних актів, інструкцій з охорони праці, правил користування засобами колективного та індивідуального захисту.

1.15. Забороняється приступати до роботи у стані алкогольного або наркотичного сп’яніння, а також в хворобливому або стомленому стані.

1.16. Співпрацювати з керівництвом підприємства у справі створення безпечних і нешкідливих умов праці, повідомляти про порушення вимог охорони праці і пожежного режиму.

1.17. Виконувати вимоги пожежної безпеки, знати розміщення та вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.

1.18. Кожен працівник повинен знати місце знаходження медичної аптечки, вміти користуватись медикаментами з аптечки і надавати першу долікарську допомогу.

1.19. При травмуванні зверніться за медичною допомогою і повідомте про це адміністрацію (керівника). Вимагайте складання акту за формою Н-1.

1.20. Особи, які порушили вимоги даної інструкції, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Одягнути спецодяг та спецвзуття, привести в порядок волосся.

2.2. Підготувати до роботи своє робоче місце:

- прибрати всі сторонні предмети;
- перевірити справність офісної техніки, штепсельних вилок і штепсельних розеток, наявність і справність заземлення;
- перевірити справність інвентарю, розмістити його в зручному для роботи місці та порядку.

2.3. Оглянути робоче місце, впевнитись, що робоче місце достатньо освітлене, підлога на робочому місці справна, суха і чиста (не слизька).

2.4. Про виявлені несправності повідомити адміністрацію підприємства. Приступати до роботи дозволяється лише після їх усунення.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Робоче місце працівника бібліотеки (бібліотекаря, бібліографа) повинно бути зручним для працівника і для відвідувачів, повинно мати відповідне освітлення, утримуватись в чистоті і порядку. Не дозволяється захаращувати його сторонніми предметами.

3.2. Не припускатись поспішності у роботі, працювати з дотриманням безпечних прийомів і методів праці.

3.3. Не допускати переохолодження тіла від руху повітря (протягів, вентиляції) для запобігання можливого захворювання.

3.4. Не піднімати і не переносити вантаж вище встановленої для жінок норми - 10 кг при чергуванні з іншою роботою, і 7 кг при підійманні постійно протягом робочої зміни. Сумарна маса переміщеного вантажу упродовж зміни не повинна перевищувати: - з робочої поверхні - 350 кг, з підлоги - 175 кг.

3.5. Під час роботи працівник бібліотеки (бібліотекар, бібліограф) не повинен займатись сторонніми справами, розмовами, відволікати від роботи інших працівників.

3.6. Не допускати забруднення підлоги.

3.7. Строго притримуватись заходів протипожежного режиму.

3.8. При стелажному зберіганні більш важкі книги розміщувати на нижніх полицях. Для знімання книг з верхніх полиць користуйтесь розсувними драбинами або приставними драбинами, з гумовими або залізними накладками. Кут нахилу при встановленні приставної драбини не повинен перевищувати 60°. Приставні драбини повинні бути міцні і стійкі. При користуванні розсувними драбинами переконайтесь в надійності з'єднань.

3.9. Не можна користуватися замість драбин випадковими предметами (ящики, стільці, та інші предмети).

3.10. При неможливості надійно встановити драбину на гладких підлогах, біля основи драбини необхідно поставити працівника, який має підтримувати драбину.

3.11. Використовувати інструмент та інвентар тільки за призначенням.

3.12. Не допускати скупчення сторонніх предметів на робочому місці.

3.13. При використанні електричного та іншого обладнання, устаткування, апаратів, засобів механізації і пристосувань працівник бібліотеки (бібліотекар, бібліограф) повинен керуватись правилами та інструкціями, що викладені в паспортах (технічних описах) на ці прилади і апарати, обладнання, устаткування.

3.14. Перед вмиканням електроприладів та іншого електроустаткування працівник бібліотеки (бібліотекар, бібліограф) повинен перевірити відповідність напруги приладу (вказується в паспорті приладу) напрузі в живлячій електромережі, а також наявність заземлення.

3.15. Не залишати офісну техніку включену в електромережу без нагляду.

3.16. Відключити офісну техніку від мережі живлення при перебоях в подачі електроенергії, під час грози тощо.

3.17. При виявлені несправностей під час роботи офісної техніки, обладнання необхідно викликати спеціаліста, який здійснює її сервісне обслуговування. Забороняється ліквідовувати несправності самому, чи доручати цю роботу стороннім особам.

Забороняється в приміщеннях:

3.18. Працювати на несправному обладнанні та з несправним заземленням.

3.19. Працювати при недостатньому освітленні.

3.20. Вмикати електроустаткування мокрими руками.

3.21. Відкривати і знімати запобіжні пристосування, огородження під час роботи устаткування, обладнання тощо.

3.22. Користуватись обладнанням, устаткуванням, приладами, апаратами тощо без попереднього навчання роботи з ними.

3.23. Самостійно усувати несправності устаткування, обладнання, при виявленні несправностей негайно припинити роботу і викликати спеціаліста, що здійснює їх обслуговування.

3.24. Користуватись саморобними електронагрівальними приладами.

3.25. Підіймати і переносити самому вантаж, що перевищує допустимі норми (для жінок 7-10 кг).

3.26. Палити та приймати їжу на робочому місці, це слід робити в спеціально відведених місцях.

3.27. Використовувати відкрите полум'я, легкозаймисті та горючі речовини, кислоти, ртуть, інші сильнодіючі та отруйні речовини.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Привести в порядок своє робоче місце.

4.2. Вимкнути освітлення, відключити працюючу офісну техніку від електромережі.

4.3. Зняти спецодяг та спецвзуття.

4.4. Повідомити адміністрацію про несправності обладнання, що виникли під час роботи і про прийняті заходи щодо їх усунення.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При виникненні аварійної ситуації працівник повинен:

- припинити роботу, виключити обладнання, усунути джерело небезпеки, якщо це можливо, покинути небезпечну зону;
- попередити працюючих про небезпеку;
- повідомити керівника структурного підрозділу про виникнення аварійної ситуації;
- допомагати в усуненні аварійної ситуації;
- при виникненні пожежі вжити заходи щодо її гасіння з допомогою вогнегасників та інших засобів, також негайно викликати пожежну службу (за номером 101) і повідомити керівництво.

5.2. При нещасних випадках з людьми необхідно надати першу долікарську допомогу, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103, поставити до відома керівництво, вжити заходи для збереження обставин при яких трапився нещасний випадок, якщо це не створює загрози для життя і здоров'я інших працівників.

При надані першої домедичної допомоги дотримуватись наступних рекомендацій.

Штучне дихання:

Перед початком штучного дихання необхідно швидко усунути причини, які перешкоджають диханню.

Потерпілому потрібно розстібнути комір, пояс та інші частини одягу. Звільнити від забруднення ротову порожнину від слизу, бруду. Найбільш простим і ефективним засобом штучного дихання є спосіб "рот у рот" та "рот у ніс". Штучне дихання треба продовжувати до відновлення самостійного дихання або до прибуття медичного працівника.

Зовнішній масаж серця:

Метою масажу серця є підтримування кровообігу у життєво важливих органах. У разі відсутності серцевої діяльності до її відновлення потерпілий знаходиться у положенні на спині. Той, хто надає допомогу, робить енергійні ритмічні натиски на грудину потерпілого 50-60 разів на хвилину, причому після 3-4 натисків роблять перерву на 2 секунди на час вдиху та на початок видиху.

Масаж переривати для повторення штучного дихання до трьох глибоких вдихів, після чого повторюють масаж протягом 15-20 хвилин.

Перші ознаки того, що потерпілий приходить до тями: зіниці звужуються, з'являється самостійне дихання, зменшується синюшність шкіри і з'являється пульс. Констатувати смерть має право тільки лікар.

Перша допомога при ураженні електричним струмом:

Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом передусім має бути спрямоване на припинення дії його на людину способом вимикання рубильника або вимикача, відкидання від потерпілого струмоведучого дроту діелектричним предметом або вивільнення потерпілого від джерела струму. Треба пам’ятати, що не можна торкатися ні до дроту ні до самого потерпілого голими руками без гумових рукавиць; той, хто надає допомогу, повинен обгорнути свої руки якоюсь частиною одягу, сухою ганчіркою, якщо є змога, надіти гумові калоші, гумові чоботи або стати на суху дошку. Віддаляючи потерпілого від джерела струму, слід брати його за ті частини одягу, що не прилягають до тіла.

За наявності дихання, навіть якщо потерпілий знепритомнів, його слід зручно покласти, розстебнути стискуючий одяг, забезпечити доступ свіжого повітря.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу (103). При цьому слід пам’ятати, що смерть від дії електричного струму є часто уявною, тому штучне дихання та закритий масаж серця треба проводити наполегливо, іноді впродовж 2-3 годин безперервно.

Дії при пораненні:

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому на рану і зав'язати її бинтом;

Якщо індивідуального пакету немає, то для перев'язки необхідно використати чисту (якщо можливо, свіжовипрасувану) носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

Перша допомога при кровотечах:

Найбільш надійний спосіб тимчасової зупинки кровотечі - накладання джгута. У разі відсутності спеціального джгута можна використовувати підручні матеріали: ремінь, мотузку, рушник та інше. Джгут накладають вище

місця кровотечі, зробивши 2-3 оберти навколо кінцівки. Джгут накладають на термін не більше 2 годин літом і не більш як 1 година взимку. Під джгут треба підкласти записку, де вказати час накладання джгута. Обробити рану 3%-ковим розчином перекис водню та накласти стерильну пов'язку з урахуванням виду поранення:

- капілярне - звичайну бинтову;
- венозне - на рану накладають декілька слоїв марлі чи ватний тампон та туго бинтують;
- артеріальне - накладання джгута.

При підозрі на внутрішню кровотечу на ділянку ймовірної кровотечі потрібно накласти льоду та якомога швидше транспортувати потерпілого до лікарні.

Перша допомога при переломах:

Необхідно накласти шину, а у разі її відсутності використовувати дошки, фанеру, палиці та інше, що забезпечити нерухомість уламків кісток у місці перелому, при відкритому переломі з кровотечею спочатку належить зупинити кровотечу, перев'язати рану і тільки потім приступити до накладання шини.

Провести протишокові заходи - створити спокій та тишу навколо потерпілого, забезпечити доступ свіжого повітря, дати води. Після цього треба організувати доставку потерпілого до лікарні.

Перша допомога у разі вивихів:

Надаючи першу допомогу, не слід робити спробу вправити вивих (це може зробити тільки фахівець). Треба накласти пов'язку, яка забезпечувала б нерухомість пошкодженого суглоба, і направити потерпілого до лікарні.

Перша допомога при термічних опіках:

На обпечену поверхню шкіри накласти стерильну пов'язку.

- при термічних опіках - накласти чисту, суху чи змочену в етиловому спирті (розчин перманганату калію) пов'язку;
- хімічний опік - промити під струменем проточної води на протязі 15 хвилин, після чого обробити: кислотні опіки - слабо лужним розчином (мильна вода, питна сода 5%-ий для шкіри та 2-3%-ий для очей), лужні опіки - слабо кислим розчином (2%-ва оцтова чи лимона кислота, борна кислота 5-10%-ва для шкіри, 2%-ва для очей).

За наявності опікового шоку потерпілому слід створити спокій, зігріти його. Бажано дати багато пити у вигляді содово - сольового розчину (1 чайна ложка солі на 1/2 ч. ложки соди розчинити у 1 л води).

Перша допомога при обморожуванні:

При обморожуванні частини тіла надання першої допомоги полягає у розтиранні відмороженої ділянки, яке потрібно виконувати в теплому приміщенні за допомогою вапна або м'якої тканини, змоченої спиртом або горілкою.

Якщо на ураженій ділянці з'явилось почервоніння, а тим більше виникли міхури і з'явилось омертвіння ткані, розтирання і підігрівання робити забороняється. У таких випадках на відморожену ділянку тіла накладають суху стерильну пов'язку, дають потерпілому гарячий чай, зігрівають його і направляють до лікарні.

Перша допомога при розтягненні і розриві зв'язок:

При розривах зв'язок застосовують тугу пов'язку й охолодження пошкодженого місця.

При травмах голови:

Створити потерпілому спокій, фіксоване положення, прикласти до голови «холод», при наявності рани - накласти пов'язку.

Перша допомога у разі непритомності:

Забезпечити доступ свіжого повітря, розстібнути одяг, дати понюхати нашатирний спирт. Якщо потерпілий не дихає, починати робити штучне дихання.

При травмуванні очей в будь-яких випадках негайно звернутись в медичний заклад.

5.3. У випадку загоряння необхідно:

- зачинити вікна, кватирки, відключити електроприлади, вентиляцію, винести у безпечне місце горючі рідини;
- приступити до гасіння загоряння, застосовуючи первинні засоби пожежогасіння.

5.4. Полум'я необхідно гасити наступними засобами:

- при загорянні рідин, які змішуються з водою - будь-яким вогнегасником, струменем води, піском, сукняним одіялом;
- при загорянні речовин, які не змішуються з водою - вогнегасниками порошковими, вуглекислотними, піском, покривалами;
- для гасіння горючих електропроводки, електроприладів необхідно спочатку відключити від електромережі: вимкнути з розетки або вимкнути рубильник на електрощиті і гасити порошковим або вуглекислотним вогнегасником;
- при загорянні легкозаймистих речовин для їх гасіння застосовують будь-які вогнегасники, пісок, сукняні покривала;
- для гасіння горючих дерев'яних частин застосовують будь-які засоби пожежогасіння.

5.5. Вжити заходів для евакуації та збереження матеріальних цінностей.

5.6. Після прибуття пожежних підрозділів виконувати розпорядження керівника гасіння пожежі.

5.7. Про кожен нещасний випадок на виробництві потерпілий або очевидець має сповістити заступника директора бібліотеки, який зобов'язаний організувати:

- першу допомогу і доставити потерпілого у лікувальний заклад;
- повідомити про те, що сталося директора інституту і профспілкову організацію;
- зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку в такому стані, у якому вона була на момент події, якщо це не загрожує життю і здоров'ю інших працівників.

5.8. До прибуття комісії по розслідуванню нещасних випадків залишити місце нещасного випадку в недоторканності (якщо це не загрожує життя та здоров'ю оточуючих).

5.9. Номера телефонів в екстрених ситуаціях:

- пожежна охорона **101;**

- швидка медична допомога **103;**
- газова служба **104.**

Розроблено:

Проректор з адміністративно – господарської роботи _____ (підпис) Андрій МАТВІЄНКО

Погоджено:

Інженер з охорони праці _____ (підпис) Валерій КЛИМЕНКО

Юрист -консульт _____ (підпис) Ганна Шаповалова

-